

Behovsanalys avseende stöd till evidensbaserad praktik

Uppdragsledare Avd Hälsa och välfärd, RSS Dalarna	Datum 2022-09-23
Beställare Länsnätverket för förvaltningschefer	Diarienummer HSN 2022/6202

Sammanfattning

Denna behovsanalys har genomförts mot bakgrund av Länschefsnätverkets beslut om flera långsiktiga samverkansinsatser på området psykisk hälsa och missbruk (skadligt bruk) och beroende. Behovsanalysen har under processens gång utvecklats till att ta avstamp i ett bredare, och därmed mer verksamhetsövergripande, perspektiv utifrån RSS uppdrag att stödja förutsättningarna för en evidensbaserad praktik (EBP) inom ramen för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård och i regional samverkan.

Syftet med behovsanalysen har varit att undersöka hur den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS) kan stödja socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård i att bedriva evidensbaserad praktik.

Behovsanalysen har innefattat 1) omvärldsspaning och dialog i syfte att ge en övergripande bild av nuläget i länet avseende samhällsutmaningar och behov hos Dalarnas befolkning, 2) sammanställning av resultat från Öppna jämförelser med fokus på kategorin Kunskapsbaserad verksamhet, mer specifikt systematisk uppföljning och 3) sammanställning av resultat från SKR:s årliga Brukarundersökningar. Till uppdraget knöts en referensgrupp.

Av omvärldsspaning och dialog framkom olika typer av samhällsutmaningar kopplade till medborgarnas livsvillkor samt ojämlikheten i kommunernas behov och förutsättningar, inklusive utmaningar avseende jämlikhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Analysen av nyckeltal kring systematisk uppföljning i Öppna jämförelser visade att endast ett fåtal Dalakommuner, oavsett verksamhetsområde, rapporterat att detta ingår i verksamhetens arbetssätt. Dialogen med referensgruppen bekräftade att systematisk uppföljning är ett område med många utmaningar och som inte har den prioritet det förtjänar i verksamheten. En sammanställning av Dalakommunernas deltagande i Brukarundersökningarna visade att detta varierat de senaste åren.

Nulägesbilden i länet illustrerar behovet av samverkan för att uppnå jämlika levnadsvillkor i Dalarna. Den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS) har ett regionalt samverkansuppdrag i syfte att utveckla och stödja delarna i en evidensbaserad praktik. Stödet behöver utformas långsiktigt och syfta till att systematiskt stärka förutsättningarna för en evidensbaserad praktik i allmänhet och systematisk uppföljning i synnerhet på flera olika nivåer parallellt och gärna med avstamp i redan pågående uppdrag och utvecklingsområden i länet.

1 Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Syfte.....	4
3	Mål.....	4
4	RSS roll och uppdrag.....	4
5	Tillvägagångssätt	4
5.1	Omvärldspaning och dialog	5
5.2	Öppna jämförelser och Brukarundersökningarna.....	5
5.3	Förankring under uppdragsprocessen	6
6	Resultat.....	6
6.1	Nuläget för Dalarnas befolkning.....	6
6.2	Öppna jämförelser.....	6
6.3	Brukarundersökningar	8
6.4	Dialog med referensgruppen	8
7	Analys, reflektion och framåtblick.....	9
7.1	Kommande steg.....	9
7.1.1	Angreppssätt, stöd och verktyg.....	9
7.1.2	Att stärka på bred front.....	10
7.1.3	Att sträva efter synergieffekter	10

2 Bakgrund

I december 2020 fattade Länschefsnätverket (LCHNV) ett beslut om flera långsiktiga samverkansinsatser på området psykisk hälsa och missbruk (skadligt bruk) och beroende. En av insatserna som föreslogs, och som gavs till den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS), var att genomföra en bred behovsanalys i syfte att systematiskt undersöka kunskapsbehovet för att stödja socialtjänsten och hälso- och sjukvården inom området psykisk hälsa inklusive missbruk (skadligt bruk) och beroende. Behovsanalysen har tagit avstamp i ett bredare, och därmed mer verksamhetsövergripande, perspektiv än enbart missbruk (skadligt bruk) och beroende och presenteras nu i denna slutrapport.

3 Syfte

Att undersöka hur den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS) kan stödja socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård i att bedriva evidensbaserad praktik.

4 Mål

Att behovsanalysen ska bidra med ett underlag för långsiktiga prioriteringar och vägval, insatser och åtgärder.

5 RSS roll och uppdrag

Den regionala samverkans- och stödstrukturens (RSS) övergripande uppdrag handlar om att stödja förutsättningarna för en evidensbaserad praktik (EBP) inom ramen för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård och i regional samverkan. Behovsanalysen ska utmynna i ett underlag som är vägledande för på vilket sätt RSS kan stödja dessa förutsättningar på ett så optimalt sätt som möjligt.

RSS tillämpar den definition av EBP som beskrivs på Kunskapsguiden¹:

”Evidensbaserad praktik handlar om att medvetet och systematiskt sträva efter att bygga vård och omsorg enligt bästa tillgängliga kunskap. Den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenheter och önskemål vid beslut om insatser.”

Bild 1. Beståndsdelarna i en evidensbaserad praktik (EBP). Bild modifierad från illustration på Kunskapsguiden¹.

6 Tillvägagångssätt

Inramningen för uppdraget illustreras nedan i Bild 2. Bilden beskriver hur de olika delar som kom att utgöra utgångspunkter för behovsanalysen kan ses som en helhet.

¹ Kunskapsguiden. Om evidensbaserad praktik. <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/verksamhetsutveckling/evidensbaserad-praktik/evidensbaserad-praktik/>

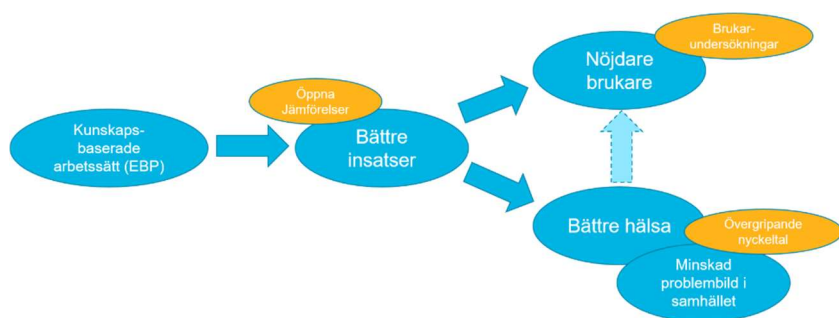

Bild 2. Kunskapsbaserade arbetssätt/en evidensbaserad praktik ska leda till insatser av god kvalitet, vilket i sin tur ska resultera i nöjda brukare och bättre förutsättningar ur såväl ett hälso- som samhällsperspektiv. (Det senare som i sig kan antas påverka brukarnas situation på ett positivt sätt).

6.1 Omvärldsspaning och dialog

Denna del har syftat till att ge en övergripande bild av nuläget i länet avseende övergripande samhällsutmaningar och behov hos Dalarnas befolkning. För detta studerades inledningsvis ett stort antal övergripande nyckeltal i databasen Kolada². Dessa avgränsades till ett mindre antal nyckeltal relaterade till nyckeltalssamlingarna Agenda 2030 och Strategi för hälsa.

Omvärldsspaningen har även resulterat i ett antal identifierade nationella och regionala rapporter som bedömts som relevanta utgångspunkter för nulägesbilden. Dialoger har även förts med företrädare för Region Dalarnas Utvecklingsförvaltning och Hållbarhetsavdelning samt med verksamhetsledningen för Socialtjänstens utvecklingscentrum Dalarna (SUD)³.

Till uppdraget kopplades en referensgrupp bestående av ett antal IFO-chefer samt representanter från det lokala programområdet (LPO) Äldres hälsa (för att säkerställa representation från äldreomsorgens och den kommunala hälso- och sjukvårdens perspektiv). En workshop genomfördes med referensgruppen under hösten 2021 i syfte att inhämta ett mer verksamhetsnära perspektiv och få en djupare förståelse för innebörden av det underlag som inhämtats så långt.

6.2 Öppna jämförelser och Brukarundersökningarna

Socialstyrelsens Öppna jämförelser (ÖJ)⁴ syftar bland annat till att ge underlag för uppföljning, analys, förbättring och lärande i verksamheterna samt initiera lokala, regionala och nationella analyser och diskussioner om verksamheternas kvalitet. För behovsanalysen valdes indikatorer för 2020-2022 från åtta verksamhetsområden⁵ inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård. Då varje område innehåller ett stort antal indikatorer grupperade under olika huvudkategorier valdes indikatorerna i kategorin Kunskapsbaserad verksamhet (utifrån beröringspunkterna med EBP) som fokus för behovsanalysen. Inrapporterade data från Dalarna analyserades med utgångspunkt i de sammanställningar som finns tillgängliga som Excelfiler på Socialstyrelsens webbplats⁶. Medverkan från länets kommuner i SKR:s årliga brukarundersökningar⁷ undersöktes också.

² <https://www.kolada.se>

³ <https://www.du.se/sv/Samverkan/sud/>

⁴ <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/oppna-jamforelser/om-oppna-jamforelser/>

⁵ Ekonomiskt bistånd, Funktionsnedsättning, LSS, Kommunal hälso- och sjukvård, Missbruks- och beroendevård, Social barn- och ungdomsvård, Socialpsykiatri, Våld i nära relationer, Äldreomsorg

⁶ <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/oppna-jamforelser/socialtjanst/>

⁷ <https://skr.se/skr/tjanster/oppnajokamforelser/socialtjanstbrukarundersokningar.15329.html>

6.3 Förankring under uppdragsprocessen

Uppdragets upplägg förankrades hos Länschefsnätverket vid möte 2021-06-11. IFO-chefsnätverket informerades om uppdraget i samband med nätverkets möte 2021-09-10 (då nätverket samtidigt tillfrågades om att utse ett antal representanter till uppdragets referensgrupp, se ovan).

7 Resultat

7.1 Nuläget för Dalarnas befolkning

I syfte att beskriva en nulägesbild ur ett regionalt perspektiv identifierades framför allt två rapporter som utgångspunkter. Dessa beskriver olika typer av samhällsutmaningar kopplade till medborgarnas livsvillkor samt ojämlikheten i kommunernas behov och förutsättningar. Något som i sin tur får konsekvenser inom exempelvis socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamheter.

Slutrapporten från Samling för social hållbarhet i Dalarna⁸ tar sin utgångspunkt i växande skillnader i livsvillkor och en sviktande social hållbarhet. I slutrapporten betonas behovet av strategisk styrning och uppföljning av ett arbete som behöver vara tvärsektorielt. Att i större utsträckning mäta och analysera för styrning och ledning och för att främja kunskapsbaserad praktik betonas också. Behovet av en stärkt samverkanskultur och implementering av tvärsektoriella arbetsätt beskrivs, där en regional samverkansstruktur utgör ett viktigt stöd.

Växande skillnader i livsvillkor befaras få än större konsekvenser i och med Covid 19-pandemin och de restriktioner som vidtagits under en längre tid för att begränsa smittspridningen. Detta belyses i rapporten "Covid-19-pandemin och folkhälsopolitikens målområden i Dalarna"⁹. De skillnader i livsvillkor som ses mellan kommuner i Dalarna befaras leda till skillnader i sociala och ekonomiska konsekvenser av pandemin, skillnader i effekter på folkhälsan och i och med det också ökade hälsoklyftor. Konsekvenserna av pandemin medför därmed sannolikt ett ökat behov av insatser av olika slag under lång tid framöver och ett än större behov av tvärsektorieell samverkan. Jämlika livsvillkor och en god hälsa beskrivs också som målområde i den regionala utvecklingsstrategin 2021-2030¹⁰.

Resultaten avseende urvalet nyckeltal från nyckeltalssamlingarna Agenda 2030 och Strategi för hälsa ger sammantaget en bild som i många delar överensstämmer med budskapen i de regionala rapporterna ovan. Resultaten för flera av de valda nyckeltalen belyser samhällsutmaningar i länet där flera av dessa med hjälp av könsuppdelad statistik också tyder på utmaningar avseende jämlikhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.¹¹

7.2 Öppna jämförelser

Bland indikatorerna inom kategorin Kunskapsbaserad verksamhet finns indikatorer kring exempelvis handläggares kompetens och kompetensutveckling, tillämpning av strukturerade arbetsätt (utredningsmallar, standardiserade bedömningsmetoder, manualbaserade insatser) och också systematisk uppföljning (SU). Området systematisk uppföljning, med dess tydliga koppling till EBP i

⁸ Samling för social hållbarhet i Dalarna – slutrapport. Hallberg, J (red.). Hälsöfrämjande och hållbar utveckling, Region Dalarna, april 2019. <https://www.regiondalarna.se/samlingen>

⁹ Covid-19-pandemin och folkhälsopolitikens målområden i Dalarna (RD21/00956). Hallberg, J. Hållbarhetsavdelningen, Region Dalarna, 2021-02-24.

¹⁰ Dalastrategin 20030 – Tillsammans för ett hållbart Dalarna. Region Dalarnas fullmäktige, juni 2021.

¹¹ Länk till den aktuella Kolada-sökningens resultat: <https://www.kolada.se/verktyg/fri-sokning/?kpis=23946,46893,60373,60380,61607,66370,69267,95402,117537,132435&years=30194,30195,30196,30197,30198&municipals=27508,33627&rows=municipal,kpi,gender&visualization=bar-chart&scale=red-yellow-green&interval=25-50-25&focus=27508>

stort, är aktuellt på många sätt på ett nationellt plan vilket också bidrog till att det bedömdes som en rimlig och relevant avgränsning för behovsanalysen. Området är exempelvis tydligt i betänkandet från utredningen om en ny socialtjänstlag¹², i budgetpropositionen där satsningar kring kvalitet och resultat lyfts fram och i utvecklingen av Yrkesresan¹³ som koncept för introduktion och kompetensutveckling inom socialtjänsten. Betydelsen av könsuppdelad statistik för att synliggöra omotiverade skillnader, genusbias och risker för diskriminering ingår som en högaktuell del i systematisk uppföljning, vilket även det tydliggörs i utredningsbetänkandet.

Mot bakgrund av ovanstående blev området systematisk uppföljning ett fokus i analyserna av Öppna jämförelser och också i dialogen med referensgruppen (se avsnitt 6.5 nedan).

Att döma av inrapporteringarna till ÖJ-kategorin "Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten"¹⁴ ter sig detta arbetssätt särskilt utmanande oavsett verksamhetsområde. Denna underkategori innehöll den övergripande indikatorn "Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling"¹⁵ (se Bild 3). För den indikatorn hade endast ett fåtal kommuner rapporterat "ja", och detta var genomgående för samtliga verksamhetsområden. Detsamma gällde den anhängiga indikatorn "Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön".¹⁶ En sammanställning av svaren redovisas i Bilaga 1.

Kunskapsbaserad verksamhet						
Handläggarnas agerande vid indikation på våld	Strukturerad utredningsmall	Standardiserade bedömningsmetoder		Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten		
Aktuell rutin vid indikation på att en vuxen utsatts för våld av närstående - Ekonomiskt bistånd	Strukturerad utredningsmall som inkluderar barns situation används i alla utredningar	Använder standardiserade bedömningsmetoden FIA	Använder standardiserade bedömningsmetoden FREDAKortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet hos enskilda vuxna -	Använt resultat från systematisk uppföljning för verksamhetsutveckling	Genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön	Använt resultat från systematisk uppföljning uppdelat på kön till verksamhetsutveckling
NEJ	JA	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ
JA	JA	NEJ	JA	NEJ	NEJ	NEJ
JA	JA	NEJ	JA	JA	JA	JA
NEJ	JA	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ	NEJ

← Analysens avgränsning/fokus

Varje rad representerar svar från en kommun (detta är ett exempel, ej data från Dalarna).

Bild 3. Exempel: Urklipp från resultatredovisningen för ÖJ Ekonomiskt bistånd för kategorin Kunskapsbaserad verksamhet.

¹² <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/08/sou-202047/>

¹³

<https://skr.se/skr/integrationsocialomsorg/socialomsorg/nationellkunskapsstyrningsocialtjanst/verksamhetsutvecklingochledarskap/yrkesresan.32120.html>

¹⁴ Just denna indikator ingick dock inte i ÖJ Kommunal hälso- och sjukvård.

¹⁵ Viss variation i formulering av indikatorn förekommer mellan verksamhetsområden, men med denna indikator menas enligt indikatorbeskrivningen i ÖJ i huvudsak att verksamheten 1) bedriver systematisk uppföljning och använder den kunskapen i utvecklingen av socialtjänstens olika verksamheter, till gagn för brukargrupperna och 2) sammanställer resultat från enskilda uppföljningar på gruppnivå.

¹⁶ Indikatorbeskrivning i ÖJ: "Genomför systematisk uppföljning, uppdelat på flickor och pojkar/kvinnor och män."

7.3 Brukarundersökningar

En genomgång av Dalakommunernas deltagande i de nationella brukarundersökningarna visade följande:

År	Antal deltagande kommuner för respektive undersökning		
	Funktionshinderområdet	IFO	Placerade barn och unga*
2020	9	6	1
2021	8	5	2

*Denna undersökning genomfördes fullt ut för första gången 2021, efter pilotundersökning 2020. Den är alltså mindre etablerad än de övriga två undersökningarna vilket sannolikt förklarar det låga antalet deltagande kommuner.

Alla kommuner genomför inte samtliga tre brukarundersökningar varje år, vilket alltså resulterar i ett "planerat icke-deltagande" för vissa kommuner, för vissa undersökningar vid vissa tidpunkter. Totalt 202 av Sveriges kommuner deltog i minst en brukarundersökning under 2021. Under de senaste tre åren har fyra av fem kommuner deltagit i någon av brukarundersökningarna.⁷

Ovanstående sammanställning av Dalakommunernas deltagande i brukarundersökningarna presenterades som en av utgångspunkterna för dialogen med referensgruppen (se avsnitt 3.5 nedan). Detta med anledning av kopplingen till brukarperspektivet som en av delkomponenterna i en evidensbaserad praktik (se Bild 1) samt betydelsen av att, i sammanhanget systematisk uppföljning, inte betrakta gruppen brukare som homogen.

7.4 Dialog med referensgruppen

Dialogen med referensgruppen för behovsanalysen syftade huvudsakligen till att få en djupare förståelse för var framgångsfaktorer och utmaningar finns och vad exempelvis resultaten i Öppna Jämförelser och Brukarundersökningarna kan betyda och innebära ur ett mer verksamhetsnära perspektiv.

Vid dialogen med referensgruppen beskrevs SU av de medverkande som ett område med många utmaningar och som inte har den prioritet det förtjänar i verksamheten. Ett sammandrag av det som framkom av referensgruppsdialogen beskrivs nedan:

Bra verktyg och modeller saknas, det förekommer därför försök med egna lösningar (enkäter etc), men istället för att varje kommun ska uppfinna hjulet själva finns ett behov av att få draghjälp av varandra. Att bara komma igång, om än kring något enkelt, skulle vara värdefullt för att sedan utvärdera efter hand hur det går. Det är viktigt att hitta enkla arbetsmodeller, också för analysen av resultaten. Att delta i någon form av pilot för att testa ett arbetssätt kunde vara önskvärt. Mer stöd från såväl nationell som regional nivå efterfrågades.

Svårigheter finns med att hämta ut data/statistik ur verksamhetssystemen, tex gällande BBIC där mycket matas in. Gällande brukarundersökningarna finns utmaningar med låga svarsfrekvenser.

Resultat från uppföljning efterfrågas sällan, tex från politiken som generellt inte uppfattas som insatta i systematisk uppföljning. Av det som efterfrågas är det mesta kopplat till ekonomi eller specifika frågor som är "i ropet". Om efterfrågan hade varit tydligare hade det antagligen fungerat mycket bättre, det är viktigt att siffrorna kommer till användning så att nyttan med uppföljningen är tydlig. Det händer också att efterfrågan om att utvärdera och följa upp det som görs i verksamheten kommer ifrån medarbetarna själva och att tillsammans titta på resultat är roligt!

Ingen chef kan ensam ha ansvaret för uppföljning, stöd behövs när det gäller att driva frågan i verksamheten, och också när det gäller omvärldsspaning kring tex goda exempel och IT-stöd. Det är också viktigt att få upp resultat på en strukturell nivå, tex kopplat till jämställdhet. Uppföljning får inte bli något personbundet utan behöver implementeras i verksamheten.

8 Analys, reflektion och framåtblick

Nulägesbilden i länet illustrerar behovet av samverkan för att uppnå jämlika levnadsvillkor i Dalarna. Den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS) har ett regionalt samverkansuppdrag i syfte att utveckla och stödja delarna i en evidensbaserad praktik. Systematisk uppföljning har en stark koppling till EBP och utgör ett viktigt fokusområde för framtidens socialtjänst. Dock framkommer att SU tycks vara ett område med många utmaningar. Betydelsen av att området prioriteras på såväl verksamhetsnära som på lednings- och politisk nivå är tydligt. I detta kan RSS, mot bakgrund av sitt uppdrag, utgöra ett stöd.

Nedan följer reflektioner mot bakgrund av det som framkommit i behovsanalysen. Reflektionerna pekar mot ett antal olika angreppssätt och fokusområden som skulle kunna vara vägledande i det fortsatta arbetet, baserat på resultatet av behovsanalysen.

8.1 Kommande steg

För att forma ett anpassat stöd behövs en djupare vetskap om, och förståelse för, nuläge och behov, på olika nivåer och hos olika målgrupper. Stödet behöver utformas långsiktigt och syfta till att systematiskt stärka förutsättningarna för en evidensbaserad praktik i allmänhet och systematisk uppföljning i synnerhet.

8.1.1 Angreppssätt, stöd och verktyg

Sammanhanget och den starka kopplingen till styrning och ledning behöver vara tydligt. Den s.k. ”Styrnurrän”¹⁷ (se Bild 4), så som SKR illustrerar den, är ett exempel på ett ramverk som sätter delarna i ett sammanhang med det yttersta målet att åstadkomma en effektiv verksamhet av hög kvalitet till medborgarna. Styrnurrän tydliggör kopplingen mellan uppföljning och analys samt styrnings- och ledningssystem och verksamhetsplanering. Systematisk uppföljning blir i detta sammanhang ett verktyg för systematiskt kvalitetsarbete.

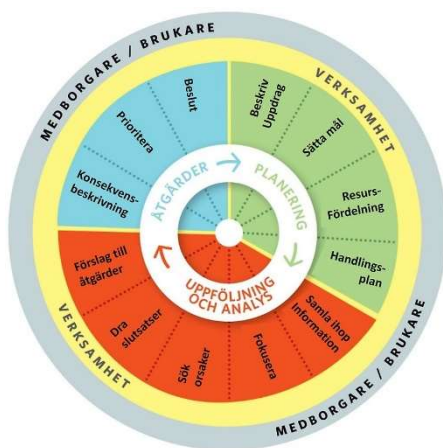

Bild 4. Styrnurrän som modell för styrning och ledning.¹⁷

¹⁷ <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/stodforattstyraochleda/planerafoljauppochatgarda.24377.html>

Möjligheter till stöd finns också från Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)¹⁸, en ideell förening i samarbete mellan staten och SKR. RKA:s uppdrag är att underlätta uppföljning och analys av olika verksamheter i kommuner och regioner. RKA tillhandahåller statistikdatabasen Kolada med över fem tusen nyckeltal för uppföljning och analys. Kompetenshöjande aktiviteter och workshops av olika slag är exempel på format för hur det fortsatta stödet skulle kunna utformas.

Omvärldsbevakning ger möjlighet att ta del av goda exempel, tex i form av regionala och/eller lokala arbeten som varit framgångsrika i förbättringsarbeten på området. SKR erbjuder ett brett utbud av stöd till uppföljning och analys, vilket bevakas via ett nationellt nätverk med regional representation från RSS. I syfte att etablera en regional plattform att utgå ifrån gällande frågor centrala inom kommunal verksamhetsutveckling har ett regionalt nätverk startats under 2021 i samverkan mellan Socialtjänstens utvecklingscentrum Dalarna (SUD)³ och RSS och med utgångspunkt i respektives verksamhetsuppdrag. Under våren 2022 gjordes en särskild satsning i nätverket på området systematisk uppföljning i syfte att stärka förutsättningarna att driva dessa frågor lokalt. Nätverket har potential som regionalt forum inom området, något som tidigare saknats i Dalarna. Nätverket som regionalt forum utgör därmed också sin en viktig pusselbit i kunskapsstyrningsorganisationen och stärker förutsättningarna för RSS att fungera som regionalt stöd mellan nationell och lokal nivå

8.1.2 Att stärka på bred front

Att stärka förutsättningarna för, och tillämpningen av, en evidensbaserad praktik behöver ske långsiktigt och systematiskt. Att målgrupperna i vårt samhälle får stöd och insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap kräver att besluten baseras på evidens, på flera olika nivåer.

Satsningar för att stärka förutsättningarna för EBP i allmänhet, och systematisk uppföljning i synnerhet, behöver därmed göras på bred front. Systematisk uppföljning kan ske i det direkta arbetet med individer, utifrån deras behov och effekterna av insatser (ofta benämnt som individbaserad systematisk uppföljning, ISU). På en mer övergripande nivå lägger systematisk uppföljning grunden för verksamhetsutveckling. Kvalitets- och verksamhetsutvecklare finns ofta mest verksamhetsnära och behöver stöd och mandat från ledning på olika nivåer, även den politiska ledningen. De olika nivåerna och målgrupperna relaterar till, och förutsätter, varandra, men kan behöva olika typer av stöd, verktyg osv. Exempelvis kan eventuella kompetenshöjande insatser behöva ske på flera nivåer parallellt och satsningar kan också göras via "piloter" (pilotkommuner, pilotverksamheter eller liknande) för att pröva och utforska ett utvecklingsarbete i ett avgränsat sammanhang innan det skalas upp.

8.1.3 Att sträva efter synergieffekter

Initiativ för stärkt fokus på stöd för EBP och systematisk uppföljning kan med fördel ta avstamp i redan pågående uppdrag och utvecklingsområden i länet. Exempel på sådana pågående områden är Brukarundersökningarna, omställningen till en god och nära vård, satsningarna inom kvinnofridsområdet och Yrkesresan samt arbetet med regionala och lokala samverkansöverenskommelser. På så sätt sker stöd för EBP och SU i ett sammanhang där det kan få synergieffekter inom olika konkreta spår och områden. Mycket talar för det kloka i att börja i liten skala och att fokusera på "lågt hängande frukter", dvs områden där relativt små och avgränsade insatser kan ge förhållandevis stor effekt.

Via exempelvis könsuppdelad statistik blir det möjligt att i uppföljningen av verksamhetens resultat se mönster och eventuella omotiverade skillnader mellan kvinnor, män, flickor, pojkar och personer

¹⁸ <https://www.kolada.se/om-oss/om-rka-och-kolada/>

av annat kön. Detta är ett steg i jämställdhetsintegreringen av socialtjänsten.¹⁹ Koladanalysen av ett antal övergripande nyckeltal som tyder på att utmaningar finns gällande förutsättningarna för Dalarnas befolkning skulle kräva en mer djupgående analys och tolkning för ett adekvat resonemang kring orsaker, åtgärdsförslag, lokala skillnader etc. Ett eventuellt sådant utvecklat analysarbete skulle med fördel kunna genomföras i samarbete med exempelvis Hållbarhetsavdelningen, Region Dalarna. Den kontinuerliga dialogen med framför allt SUD vid Högskolan Dalarna medför en nära koppling till akademi och forskning och också potential för samarbete i form av exempelvis följeforskning av olika satsningar och utvecklingsarbeten.

19

<https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamlikhet/jamstalldhet/jamstalldhetsintegrering.54817.html>